

THEMATISCHE ANALYSE

Follow-up Verpleegkunde

Brussel - November 2025

Inhoudstafel

Inleiding	2
Hervorming Bachelor in de verpleegkunde.....	2
Opleidingsbeoordelingen Verpleegkunde.....	2
Follow-ups Verpleegkunde.....	3
Follow-upprocedure.....	3
Kenmerken	3
Thematische analyse	4
Opvolging aanbevelingen	4
Uitdagingen	4
Uitdaging 1: Taakdifferentiatie Bachelor en Graduaat in het werkveld (8)	4
Uitdaging 2: Kwaliteit stageplaatsen (7).....	5
Uitdaging 3: Balans tussen generalistisch en specialistisch opleiden (4).....	6
Uitdaging 4: Interprofessioneel en interdisciplinair samenwerken (4).....	6
Uitdaging 5: Werkdruk in opleidingsteam (4)	7
Uitdaging 6: Huidige studentenpubliek (3)	7
Uitdaging 7: Brugtraject (3).....	7
Uitdaging 8: Initiatieven in functie van arbeidskrachte en uitval in werkveld (3)	7
Uitdaging 9: Onderzoek en nexus met onderwijs (3).....	7
Uitdaging 10: Impact van AI (3).....	8
Studiemoment Verpleegkunde	8
Conclusie	8

Inleiding

Hervorming Bachelor in de verpleegkunde

Naar aanleiding van de Europese richtlijn 2005/36/EG-2013/55/EU over de geregementeerde beroepen werd in september 2015 door de Vlaamse regering beslist om de bacheloropleiding Verpleegkunde van alle Vlaamse hogescholen om te vormen van een driejarige opleiding van 180 studiepunten tot een generieke vierjarige opleiding van 240 studiepunten. De richtlijn stipuleert dat de studenten in de hervormde verpleegkundeopleiding acht competenties verwerven en minimum 2.300 uur klinisch onderwijs volgen in zeven zorgdomeinen. In functie van de studieduurverlenging werd in juli 2017 ook een nieuw leerresultatenkader gevalideerd en werden er gemeenschappelijke afspraken gemaakt tussen de Vlaamse bacheloropleidingen Verpleegkunde. Het afsprakenkader omvat onder andere de uitgangspunten voor de opbouw van het curriculum, de inrichting van het klinisch onderwijs, de verkorte trajecten en de navormingen.

In het licht van de hervorming besliste de Vlaamse regering om de lopende accreditatietermijn van de bacheloropleiding Verpleegkunde te verlengen tot en met het einde van het academiejaar 2021-2022. Ook werd beslist dat de eerstvolgende beoordeling en accreditatie diende te verlopen volgens de procedure en regelgeving die van toepassing was voor 1 september 2019. De opleidingen kregen tot het aflopen van de accreditatietermijn de nodige tijd om de gevraagde hervormingen door te voeren. In het academiejaar 2016-2017 zijn alle bacheloropleidingen Verpleegkunde gestart met de implementatie van het nieuwe curriculum. De eerste lichting afgestudeerden van de vierjarige, generieke bacheloropleiding Verpleegkunde stroomde uit in academiejaar 2019-2020.

Opleidingsbeoordelingen Verpleegkunde

Conform de decretale bepalingen uit het decreet van 10 juni 2015 vond in academiejaar 2021-2022 de externe beoordeling van de bachelor in de verpleegkunde plaats bij twaalf instellingen¹. De externe opleidingsbeoordelingen werden gecoördineerd door VLUHR KZ, volgens de modaliteiten uit de [handleiding opleidingsbeoordeling Verpleegkunde](#) (VLUHR KZ, januari 2020).

Elke bacheloropleiding Verpleegkunde werd bezocht door een extern, onafhankelijk en deskundig panel, bestaande uit (minimaal) vier panelleden waaronder een voorzitter en een student. De panels beoordeelden de kwaliteit van de opleidingen aan de hand van drie generieke kwaliteitswaarborgen (GKW): (1) beoogd eindniveau, (2) onderwijsleeromgeving en (3) gerealiseerd eindniveau. De [beoordelingsrapporten Verpleegkunde](#) werden gepubliceerd op de website van VLUHR KZ.

VLUHR KZ voerde nadien een inhoudelijke analyse uit op de twaalf rapporten en structureerde de bevindingen in zeven thema's: (1) breed afstudeerprofiel van de Bachelor in de verpleegkunde, (2) beeldvorming van het beroep van de verpleegkundige, (3) sterke focus op praktijkgerichtheid, (4) aandacht voor diversiteit, (5) onderzoek, (6) werkdruk en studeerbaarheid en (7) aanwezige kwaliteitscultuur. De analyse werd op 7 maart 2023 voorgesteld tijdens de studienamiddag Verpleegkunde, waar VLUHR KZ aan de opleidingsverantwoordelijken Verpleegkunde een platform gaf om te reflecteren en debatteren over het huidige en toekomstige onderwijs binnen de bacheloropleidingen Verpleegkunde. De analyse van VLUHR KZ, aangevuld met de feedback van de studienamiddag, leidde tot de publicatie [Thematische analyse: Beoordelingsrapporten opleidingsbeoordeling Verpleegkunde](#) (VLUHR KZ, juni 2023).

¹ Artesis Plantijn Hogeschool Antwerpen, Arteveldehogeschool, Erasmushogeschool Brussel, Hogeschool Gent, Hogeschool PXL, Hogeschool West-Vlaanderen, Karel de Grote Hogeschool, Katholieke Hogeschool VIVES, Odisee, Thomas More Mechelen, Thomas More Kempen en UC Leuven-Limburg.

Follow-ups Verpleegkunde

Follow-upprocedure

Conform haar handleiding Verpleegkunde voerde VLUHR KZ drie jaar na de opleidingsbeoordelingen follow-ups uit.

Tijdens een follow-up gaat een lid van het oorspronkelijke panel, hierna expert genoemd, als kritische vriend in gesprek met de opleiding over de ontwikkelingen sinds de opleidingsbeoordeling. De dialoog tussen de opleiding en de expert krijgt op cocreatieve wijze invulling binnen een vertrouwelijke setting.

De follow-up heeft enerzijds als doel om binnen de opleiding verdere reflectie over de bevindingen en aanbevelingen van het panel te stimuleren. Anderzijds is de procedure ook gericht op het verbeterperspectief.

Het verslag van de follow-up kan verder dienen als intern werkinstrument voor de opleiding en wordt daarom niet gepubliceerd.

Kenmerken

De follow-ups vonden plaats tussen november 2024 en juni 2025 op een campus van de betrokken instelling. Een follow-up vond plaats in de kantoren van VLUHR KZ en een follow-up werd uitgevoerd in een online setting.

VLUHR KZ deed in totaal beroep op negen experten. De selectie van de experten gebeurde telkens in afstemming met de opleiding. De keuzes van de opleiding waren zeer uiteenlopend. Diverse profielen werden zo gevraagd voor deelname. Kijkend naar het geheel:

- er waren vijf mannelijke en vier vrouwelijke experten bij de procedures betrokken;
- wat de hoofddeskundigheid betreft werd vijf keer gekozen voor een vakdeskundige expert, drie keer voor werkvelddeskundige expert en een keer voor een onderwijsdeskundige expert;
- vijf experten zijn of waren werkzaam in Vlaanderen, vier experten in Nederland.

De opleidingen maakten eveneens verschillende keuzes omtrent de grootte van de gespreksgroep en wie vanuit de opleiding en/of instelling deelnam aan het gesprek. De opleidingen selecteerden telkens vier tot zeven gesprekspartners voor de cocreatieve dialoog (gemiddeld vijf, in totaal 47). De gesprekspartners hadden diverse profielen:

- opleidingsverantwoordelijken verpleegkunde en coördinatoren, al dan niet gecombineerd met een opdracht als lector (27);
- opleidingsverantwoordelijken die het opleidingsniveau overstijgen (9);
- onderwijsondersteuners, centraal of decentraal (6);
- kwaliteitszorgmedewerkers, centraal of decentraal (4);
- lectoren (3);
- studenten (2);
- alumni en/of werkveld (1).

Elke follow-up resulteerde in een kort verslag. De verslagen geven de onderwerpen weer die aan bod kwamen tijdens het cocreatieve gesprek.

Thematische analyse

De follow-upverslagen werden na afloop van de follow-upprocedures grondig geanalyseerd. De verslagen geven enerzijds inzicht in hoe de opleidingen Verpleegkunde met de aanbevelingen van hun opleidingsbeoordeling aan de slag zijn gegaan. Anderzijds belichten de verslagen ook actuele uitdagingen, waarvoor de opleidingen rekenden op input en feedback van de expert.

Opvolging aanbevelingen

Uit de follow-upverslagen blijkt dat de betrokken opleidingen Verpleegkunde daadkrachtig aan de slag zijn gegaan met de aanbevelingen die de panels destijds hebben gemaakt, tot tevredenheid van de experten die aan de follow-up hebben deelgenomen. De experten vroegen meer toelichting bij de ondernomen acties en de effecten van die acties. Ze deden eveneens specifieke suggesties om de opleidingen te helpen bij lopende of geplande ontwikkelingen, bijvoorbeeld op het vlak van curriculumwijzigingen en kwaliteitszorg.

Gezien het individuele karakter van de aanbevelingen en de acties die opleidingen op basis daarvan hebben doornemen, creëert een verdere analyse hierop weinig toegevoegde waarde.

Uitdagingen

Tijdens de follow-ups identificeerden de opleidingen verschillende actuele uitdagingen die een interessant en toekomstgericht vertrekpunt voor verdere analyse vormen. De bespreking van de uitdagingen kan namelijk leiden tot nieuwe inzichten, alsook verdere reflectie binnen de opleidingen en over de opleidingen heen promoten.

Uitdagingen die minstens drie keer vermeld werden in de gesprekken, zijn geselecteerd voor verdere bespreking omwille van hun meer gemeenschappelijke karakter. De meest voor komende uitdagingen staan eerst gerangschikt. Dat sommige uitdagingen in gesprekken met sommige opleidingen niet aan bod kwamen, sluit niet uit dat ze er eventueel ook leven.

Uitdaging 1: Taakdifferentiatie Bachelor en Graduaat in het werkveld (8)

Acht verslagen gaan dieper in op de taakdifferentiatie tussen de verpleegkundige verantwoordelijk voor algemene zorg (bachelor, afgekort VVAZ) en de basisverpleegkundige (graduaat). De opleidingen geven daarbij consequent aan dat de rollen en taken van beide profielen helder zijn gedefinieerd op het niveau van de opleidingen. Dit gebeurde in onderlinge afstemming tussen de bacheloropleidingen Verpleegkunde en de graduaatsopleidingen Basisverpleegkunde.

De bacheloropleidingen leiden studenten op tot verpleegkundigen die meer complexe en coördinerende zorgtaken toebedeeld krijgen. De nadruk ligt onder meer op klinisch redeneren, evidence-based nursing en verpleegkundig leiderschap. De bacheloropleidingen combineren een sterke focus op de praktijk met theoretisch verdieping. De graduaatsopleidingen richten zich eerder op het aanleren van uitvoerende zorgtaken. De graduaatsopleidingen worden eveneens zeer praktijkgericht vorm gegeven, maar in vergelijking met de bacheloropleiding is er minder ruimte voor theoretische verdieping.

Niettemin geven de opleidingen aan dat vele zorginstellingen de huidige wetgeving nog niet vertaald hebben naar de dagelijkse praktijk. Het werkveld lijkt zoekende met betrekking tot hoe de taakdifferentiatie concreet vorm kan krijgen en past het onderscheid tussen de VVAZ en de basisverpleegkundige (nog) niet duidelijk of consequent toe.

Uitdaging 2: Kwaliteit stageplaatsen (7)

Studenten van de Bachelor in de verpleegkunde dienen doorheen hun opleiding minimaal 2.300 uur klinisch onderwijs te volgen in zeven zorgdomeinen, conform de Europese richtlijn. De huidige Vlaamse regelgeving bepaalt dat de opleidingen Verpleegkunde het klinisch onderwijs dienen in te vullen als stage. Stages krijgen zo een belangrijke plaats toebedeeld in de curricula van de opleidingen Verpleegkunde.

Zeven follow-upverslagen benoemen de voortdurende zoektocht naar kwaliteitsvolle stageplaatsen en/of de ambitie om de kwaliteit van de stageplaatsen en het leerrendement bij studenten te verhogen. In een groot aantal follow-upgesprekken komt het onderwerp aan bod naar aanleiding van een of meerdere specifieke uitdagingen die door de betrokken opleidingen expliciet worden aangehaald. Factoren zoals de regionale inbedding van de opleiding (zowel binnen het werkveld als in concurrentieel opzicht) en de context van de opleiding (bijvoorbeeld het aantal studenten) zorgen voor een variatie aan uitdagingen en verklaren tegelijkertijd waarom bepaalde uitdagingen zich in sommige instellingen meer, minder of niet voordoen.

Los van de uitdagingen zijn de opleidingen in het algemeen overtuigd van het belang van goede stageplaatsen vanaf het eerste opleidingsjaar, inclusief goede begeleiding door stagementoren. Voor een rijk leertraject vinden de opleidingen het belangrijk dat studenten ervaring opdoen in de diverse zorgdomeinen, wat hen toelaat de breedte van het beroep te ervaren alsook meer diepgang te creëren in de afzonderlijke domeinen. De stageplaatsen dienen de complexiteit van de domeinen eveneens correct te weerspiegelen, wat studenten kan motiveren als verpleegkundige aan de slag te gaan in een specifiek domein. Verschillende opleidingen denken actief na over hoe ze het leerrendement per stage kunnen verhogen, bijvoorbeeld via alternatieve stagevormen of door kritisch te reflecteren op huidige invulling van de stages.

Volgende uitdagingen zijn opgenomen in de follow-upverslagen:

- De beeldvorming binnen het domein ouderenzorg blijft voor vele opleidingen Verpleegkunde een belangrijke bekommernis. De opleidingen trachten het domein aantrekkelijk te presenteren richting de studenten door de complexiteit ervan te onderstrepen. Tegelijkertijd erkennen de opleidingen dat stage-ervaringen in het domein momenteel nog (te) vaak de eventuele keuze voor dit domein negatief beïnvloeden. Gebrek aan complexiteit tijdens de stages – die voor dit domein veelal in de eerste opleidingsfase ingepland staan – en een diffuse taakdifferentiatie tussen de basisverpleegkundige en de VVAZ op de werkvloer zijn mogelijke redenen waarom het domein weinig aantrekkelijk blijft voor de studenten. Om de kwaliteit van de stages in het domein te verbeteren dragen de opleidingen verschillende oplossingen voor zoals het formuleren van een duidelijk en VKS 6-waardig takenpakket dat studenten dienen uit te voeren tijdens de stage, het bewaken van de kwaliteit van de stagementoren (die minimaal als bachelor Verpleegkunde opgeleid dienen te zijn) en het strategisch aanbieden van stages ouderenzorg in latere opleidingsfasen.
- In sommige regio's blijkt een tekort aan stageplaatsen in de domeinen moeder en kind, pediatrie en spoedgevallen/intensieve zorgen. Opleidingen die hiermee geconfronteerd worden, gaan actief op zoek naar alternatieve, minder voor de hand liggende stageplaatsen. Voor het domein moeder en kind staat in dit verband een samenwerking met het Agentschap Opgroeien (voorheen Kind en Gezin) vermeld in een van de follow-upverslagen.
- Het is belangrijk dat het werkveld en de opleidingen nauw samenwerken en afstemmen, waarbij verwachtingen vanuit het werkveld ook haalbaar dienen te blijven binnen de praktische en organisatorische mogelijkheden van de opleidingen. Werkveldpartners – in sommige zorgdomeinen meer dan andere – stellen zo regelmatig eisen wat betreft de

minimale en maximale stageduur, het startmoment van de stage, het opleidingsjaar waar stagestudenten minimaal in dienen te zitten, enzovoort. Dergelijke eisen bemoeilijken het inplannen van de stages in de curricula en het leggen van de ideale stagepuzzel voor elke student over de vier opleidingsfasen heen. Eveneens werkt het de foutieve beeldvorming in de hand dat bepaalde zorgdomeinen, waar eerstejaarsstudenten wel heel welkom zijn, minder complex zouden zijn (vb. ouderenzorg).

- De besparingen in zowel het werkveld als het hoger onderwijs, gecombineerd met de hoge werkdruk bij verpleegkundigen en opleiders, vergroten de druk op de opleidingen. In deze context vormt het een bijkomende uitdaging om de kwaliteit van de begeleiding te blijven waarborgen, terwijl tijd en middelen steeds schaarser worden.
- Klinisch onderwijs staat voor de bacheloropleidingen momenteel strikt omschreven als stage, wat enkele opleidingen tijdens de follow-up als te beperkend ervaren. Simulatieonderwijs vormt volgens hen een positief alternatief naast de vele stages en draagt eveneens bij tot de ontwikkeling van vaardigheden en competenties. Verschillende opleiding hopen dan ook dat de definitie van klinisch onderwijs open getrokken kan worden, wat vervolgens ook meer ademruimte kan creëren voor het leggen van de stagepuzzel per student en mogelijk kan dienen als oplossing in geval er een tekort aan stageplaatsen heerst in een domein.
- Tot slot blijken er geen afspraken te bestaan rond een minimum aantal stage-uren per zorgdomein en het aantal zieke/gezonde patiënten waarvoor studenten in elk zorgdomein instaan. Dit roept voor sommige opleiding vragen op omtrent wat voor elk domein de minimale verwachtingen zijn.

Uitdaging 3: Balans tussen generalistisch en specialistisch opleiden (4)

De opleidingen Verpleegkunde zijn generalistisch ingericht conform de heersende regelgeving. Vier opleidingen Verpleegkunde gaven tijdens het follow-upgesprek echter aan dat het voor hen een uitdaging is om een evenwicht te vinden tussen generalistisch en specialistisch opleiden. Daarbij baseren zij zich op de feedback die zij ontvangen van werkveldpartners uit enkele specifieke zorgdomeinen (zoals spoedgevallen, pediatrie en geestelijke gezondheidszorg). In deze zorgdomeinen zoeken de werkveldpartners veelal naar meer gespecialiseerde profielen.

Duidelijke communicatie met het werkveld over de generalistische insteek van de opleiding is gewenst en verdere afstemming met het werkveld blijkt nodig in functie van een breed gedragen opleiding, zo stellen de experts die betrokken waren bij de follow-ups in kwestie.

Sommige opleiding spelen daarnaast met het idee om keuze-opleidingsonderdelen op te nemen in het curriculum om studenten de kans te geven zich verder te verdiepen in een domein en/of thema.

Uitdaging 4: Interprofessioneel en interdisciplinair samenwerken (4)

In enkele follow-upgesprekken kwam het groeiende belang van interprofessionele en interdisciplinaire samenwerking uitgebreid aan bod. Het is enerzijds zinvol dat de studenten een duidelijk beeld krijgen van de eigenheid van hun beroep en de positionering van hun beroep ten opzichte van andere zorgberoepen. Anderzijds is het belangrijk dat de studenten leren hoe ze effectief kunnen samenwerken met andere zorgprofessionals. De opleidingen in kwestie gaven daarbij voorbeelden van samenwerkingen met andere opleidingen en/of instellingen om studenten de kans te bieden deze vaardigheden te ontwikkelen en te oefenen.

Uitdaging 5: Werkdruk in opleidingsteam (4)

Door de vele hervormingen van de afgelopen jaren, alsook besparingen en beperkte middelen, ligt de werkdruk in de opleidingsteams hoog. Opleidingen melden hoge werkdruk die ze proberen te beheersen zonder in te boeten op de kwaliteit van de opleiding en de begeleiding van de studenten tijdens de stages.

Uitdaging 6: Huidige studentenpubliek (3)

Sinds de coronapandemie zien opleidingen dat het studentenpubliek is veranderd ten opzichte van voorheen. Studenten dragen zo meer sociaal-emotionele bagage met zich mee, ze zijn gemiddeld minder weerbaar en ze vragen meer opvolging en begeleiding. Zelfsturing, zelfredzaamheid en initiatief stimuleren loopt bovendien moeizaam bij een (groot) deel van de studenten.

Uitdaging 7: Brugtraject (3)

Uit follow-upverslagen blijkt dat wettelijke onduidelijkheden en gebrek aan regelgeving omtrent de graduaatsopleidingen Basisverpleegkunde onzekerheid creëren. De regelgeving die eraan komt zal echter een impact hebben op de inrichting en invulling van het brugtraject.

Uitdaging 8: Initiatieven in functie van arbeidskrachte en uitval in werkveld (3)

De toenemende krapte op de arbeidsmarkt en de snelle uitval van startende verpleegkundigen zijn beiden bekommernissen van de opleidingen en het werkveld. De hervormingen in het secundair onderwijs – waarbij rechtstreekse instroom in de bacheloropleiding voor studenten uit het BSO niet meer mogelijk zal zijn – creëren daarbovenop potentieel een drempel voor het aantrekken van nieuwe studenten.

Drie follow-upgesprekken gingen iets dieper in op deze thematiek en vermelden volgende initiatieven:

- De inzet op correcte beeldvorming, weerbaarheid en het creëren van realistische verwachtingen bij studenten;
- Een sterke monitoring van de kwaliteit van de stageplaatsen en de stage mentoren;
- De opzet van projecten, bijvoorbeeld waarin startende verpleegkundigen en hun mentoren intensief worden opgevolgd;
- De invoering van een specifieke leerlijn om interdisciplinaire en interprofessionele vaardigheden te ontwikkelen;
- Een versterkte samenwerking met (werkveld)partners en andere onderwijsinstellingen om de stap van opleiding naar werkveld te kunnen versoepelen;
- De mogelijkheid om een Engelstalige bacheloropleiding Verpleegkunde in te voeren.

Deze initiatieven hebben (deels) als doel om meer mensen tot het beroep van de verpleegkundige aan te trekken en de retentie van verpleegkundigen te verhogen.

Uitdaging 9: Onderzoek en nexus met onderwijs (3)

In drie follow-upverslagen staat de verdere versterking van onderzoek – dat door de instellingen en/of de opleidingen zelf wordt uitgevoerd – omschreven als een aandachtspunt. Een goede wisselwerking vinden tussen onderzoek en onderwijs is voor de opleidingen in kwestie een blijvende zoektocht.

Deze opleidingen ervaren de schaarse tijd en middelen als beperkend. Tegelijkertijd spelen ook instellingsbrede keuzes een rol. Sommige instellingen kiezen er zo voor om onderzoek onder te brengen in afzonderlijke onderzoekscentra die focussen op één of meer onderzoeksdomeinen, veelal gekoppeld aan verschillende opleidingen. Deze strategische keuze zorgt ervoor dat instellingen hun middelen voor onderzoek efficiënt kunnen aanwenden, maar kan ook leiden tot een zeker afstand tussen onderzoekscentra en opleidingen.

Uitdaging 10: Impact van AI (3)

De opkomst van artificiële intelligentie was tijdens drie follow-upbezoeken een geëxpliciteerd gespreksonderwerp. Er leven vragen omtrent de impact van AI op de leerresultaten, het curriculum, de leeromgeving en het onderwijsconcept, de evaluatie van de studenten en de eindtoetsing. Opleidingen blijken langs de ene kant zoekende in hoe ze optimaal kunnen omgaan met AI. Langs de andere kant lanceren ze ook reeds enkele initiatieven om antwoord te bieden op de uitdagingen die gepaard gaan met het gebruik van artificiële intelligentie door onder andere haar studenten.

Studiemoment Verpleegkunde

Op 20 november 2025 organiseerde VLUHR KZ een studiemoment Verpleegkunde voor opleidingsverantwoordelijken en kwaliteitszorgverantwoordelijken verbonden aan de bacheloropleiding Verpleegkunde. Tijdens het studiemoment presenteerde VLUHR KZ de resultaten van de thematische analyse en kregen de deelnemers van het studiemoment de kans om met elkaar en met het werkveld in interactie te gaan rond de gedetecteerde uitdagingen, alsook ervaringen en goede praktijken uit te wisselen. Het programma en de presentaties van het studiemoment zijn raadpleegbaar via de [website van VLUHR KZ](#).

Conclusie

De opleidingen Verpleegkunde toonden tijdens hun follow-up aan dat ze adequaat met de aanbevelingen uit de opleidingsbeoordeling aan de slag zijn gegaan. De follow-ups gaven de opleidingen de kans om met trots terug te blikken op de verwezenlijkingen van de voorbije academiejaren en hun inspanningen te tonen aan een lid van het toenmalige panel.

De follow-up stelde de opleidingen eveneens in de gelegenheid stil te staan bij actuele en/of nieuwe uitdagingen en toekomstplannen. De experts die deelnamen aan de follow-up vormden daarbij een klankbord voor de opleiding, gaven bijkomende adviezen en/of creëerden nieuwe perspectieven in het kader van bepaalde uitdagingen.

De hierboven geschetste uitdagingen onderstrepen het belang van een nauwe samenwerking en blijvende afstemming met het werkveld (uitdaging 1, 2, 3, 4 en 8). Zowel de opleidingen als het werkveld bevinden zich in een context van besparingen, hoge werkdruk en hervormingen. Binnen deze context voelen opleidingen en werkveld zich genoopt bepaalde keuzes te maken. Voor een goede samenwerking zijn volgens de experts duidelijke en transparante communicatie tussen het werkveld en de opleidingen, wederzijds begrip en bereidheid om compromissen te sluiten essentieel. Tijdens het studiemoment Verpleegkunde werd het belang van samenwerking en afstemming tussen opleidingen en werkveld eveneens benadrukt, zowel door de opleidingen als het aanwezige werkveld. De deelnemers van het studiemoment willen het momentum, zijnde het studiemoment en de gesprekken die er plaatsvonden, aangrijpen om de samenwerking tussen opleiding en werkveld te versterken.

Het toenemende belang van interdisciplinaire en interprofessionele vaardigheden valt eveneens op (uitdaging 4). De experts moedigen de opleidingen dan ook aan om de samenwerkingen aan te gaan en/of te continueren met andere opleidingen: binnen dezelfde instelling en/of daarbuiten, binnen het domein gezondheidszorg of met andere domeinen en op verschillende niveaus van de Vlaamse kwalificatiestructuur. Uit een korte bevraging van de deelnemers van het studiemoment bleek dat de opleidingen op deze uitdaging naar hun aanvoelen reeds het meest hebben ingezet, met succes.

De afstemming tussen de graduaatsopleidingen Basisverpleegkunde en de bacheloropleidingen Verpleegkunde lijkt vlot te lopen. Op het niveau van de opleidingen is er een duidelijke consensus over wat het profiel van de basisverpleegkundige en de VVAZ inhoudt en hoe deze profielen van elkaar verschillen. Experts moedigen de opleidingen aan om het profiel waartoe zij opleiden helder te

blijven schetsen richting het werkveld (uitdaging 1). Bij veranderingen in regelgeving en eventuele hervormingen die daarmee gepaard gaan, dienen de bachelor- en graduaatsopleidingen alert te blijven voor wat de impact daarvan is op de inrichting van de opleidingen en de brugtrajecten (uitdaging 7).

In het algemeen kan gesteld worden dat de opleidingen Verpleegkunde voor heel wat gemeenschappelijke uitdagingen staan. Vele uitdagingen leven in meerdere opleidingen, die elk op hun manier een antwoord proberen te bieden op gestelde problematieken. De experts geloven dan ook dat het zinvol zou zijn indien de opleidingen hun krachten zouden bundelen en/of dat ze elkaar kunnen inspireren met mooie praktijkvoorbeelden (uitdaging 1-10). Tijdens het studiemoment Verpleegkunde is daarbij een eerste stap gezet.

Tot slot kan de analyse van de follow-ups (2025) in samenhang bekeken worden met de analyse van de beoordelingsrapporten Verpleegkunde (2023). In 2025 herbevestigen de opleidingen hun brede afstudeerprofiel en de sterke focus op praktijkgerichtheid. Tijdens de opleidingsbeoordelingen van 2022 benadrukten zij expliciet hun inzet op klinisch redeneren en evidence based practice. Deze thema's kwamen in de follow-ups nauwelijks nog aan bod, omdat ze intussen volledig ingebed zijn in de opleidingen. Blijvende aandachtspunten zijn echter de beeldvorming van het beroep van de verpleegkundige, de ongelijke interesse in de verschillende zorgdomeinen, de arbeidskrapte en de uitval in het werkveld. Ook de werkdruk binnen de opleidingsteams blijft een terugkerend thema. Tegelijk wordt door de experts opgemerkt dat na de ingrijpende hervorming van de driejarige naar de vierjarige bacheloropleiding hopelijk een periode van (relatieve) rust kan aanbreken, wat ruimte kan scheppen om de huidige onderwijskwaliteit verder te consolideren en de opleiding gefaseerd verder te ontwikkelen.